

Rat pred kojim ni ja ni moji saveznici nismo uzmakli da bismo sačuvali dostojanstvo i nezavisnost Srbije stiže do trenutka u kome se od svih nas zahtevaju najveće žrtve da bismo ga brzo završili odlučnom pobedom nad neprijateljem. Samo poraz Nemačke i Austro-Ugarske može da obezbedi Srbiji budućnost dostojnu junačkih dela koja su izvršili u toku ove godine njen narod i njena vojska. Samo taj poraz može joj dopustiti da otvori sebi pristup k moru i oslobodi slovensko stanovništvo koje stenje pod jarmom ugnjetača.

Pobeda nad ta dva Centralna Carstva može se postići samo ako dođu neki novi činiooci koji bi pojačali aktivne snage Saveznika. Stoga ja apelujem na Vaše Veličanstvo, na mudrost i duh odricanja srpskog naroda u nadi da će Srbija hteti da pristane na žrtve koje Saveznici smatraju nužnim da bi obezbedili saradnju drugih država. To bi omogućilo da se umanje zla koja donosi ovaj rat, da se ubrza njegov kraj, i da se on usmeri prema srećnom završetku kakav zaslužuje pravedna stvar za koju se bore Saveznici.

(Potpis): Nikola

(Isti ovaj tekst kralju Petru poslao je engleski kralj).

TELEGRAM Nj.V. KRALJA ITALIJE Nj.V. KRALJU SRBIJE PETRU I

Dok italijanska vojska u stalnom napredovanju razbija strahovite odbrane koje je naš zajednički neprijatelj ranije pripremio, došao je trenutak da Srbija pokaže celom svetu da politička mudrost jakih naroda nije odvojena od političke hrabrosti, o kojoj je ona dala sjajna svedočanstva.

Neosporivo iskustvo dugogodišnjeg perioda, dokazano nedavnim događajima, očigledno pokazuje da će samo odlučna pobeda nad našim zajedničkim neprijateljima omogućiti čvrsto obezbeđenje političke i ekonomske nezavisnosti Srbije, kao i dostojanstvo Vašeg Doma i Vašeg naroda.

Samo poraz naših neprijatelja omogućio bi Srbiji da otvori sebi pristup k moru i da oslobodi svoju ugnjetenu braću koja stenju pod tuđinskim jarmom.

Međutim, da bi se taj cilj postigao što pre potrebno je da se postojećim vojnim snagama Saveznika dodaju novi faktori.

Ja sam uveren da će Vaše Veličanstvo i junački srpski narod biti voljni da pristanu na žrtve koje će Saveznici smatrati nužnim da bi se obezbedila saradnja drugih država.

Takvom saradnjom mi omogućujemo sebi da približimo kraj rata i dovedemo taj strašni konflikt do srećnog rešenja, mira i pravde.

Ja apelujem na mudrost i duh odricanja srpskog naroda. Prijateljska osećanja Italije prema Srbiji odavno su poznata. Kako je Vaše Veličanstvo otkrilo u dokumentima koji su nedavno objavljeni, politička i ekonomska nezavisnost Srbije bila je i pre našeg ulaska u rat jedna od osnova italijanske političke akcije na Balkanu. Moja vlada i italijanski narod gledaju sa

poverenjem u budućnosti blisko prijateljstvo sa Srbijom i Mi želimo plodnu i iskrenu saradnju dvaju naroda na polju trgovine, zajedničkog napretka i civilizacije.

KOPIJA TELEGRAMA G. PREDSEDNIKA REPUBLIKE Nj.V. KRALJU SRBIJE PETRU

Na izmaku prve godine rata želim da uputim svoje dobre želje Vašem Veličanstvu i junačkom srpskom narodu. Već mnogo dugih meseci naši saveznici i mi borimo se zajedno sa Srbijom protiv neprijatelja njene nezavisnosti, i moramo još da uložimo velike napore da bismo obezbedili potpunu pobedu. Molimo Vaše Veličanstvo da veruje da će u svim diplomatskim pregovorima koje događaji čine nužnim Francuska i njeni Saveznici i dalje imati u vidu interese Srbije. Ako od nje tražimo da pristane na neke žrtve, to je zato što su one uslov za konačni uspeh. One će uostalom biti uveliko nadoknađene znatnim koristima koje Saveznici nameravaju da obezbede Srbiji među kojima će biti u najmanju ruku aneksija Bosne i Hercegovine, sa širokim pristupom Jadranskom moru. Vaše Veličanstvo i mi želimo pre svega uništenje naših neprijatelja; stoga moramo da želimo i sredstva za to.

(Potpisan): Rejmon Poenkare
(Raymond Poincare)

Izvor: Diplomatski arhiv MIP-a, Beograd; M. Skakun, Jugoslovensko-bugarski odnosi, str. 296-297.